

Előfizetési feltételek:
 Vidékre postán vagy helyben hához
 (horvá.)
 Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
 Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
 6-hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 12,
 kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
 A szatteri petitsor 20 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadhatók a ki-
 adóhivatalon kívül egyedül **Hausen-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
 hivatalában. Budapest: Borotya-utca
 3. sz. 1. em. Bécs: Wallischgasse 10. sz.
 Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.
 A lap szellemi részét illető minden köz-
 lelemény a szerkesztőséghez intézendő. —
 Bementetlen levelek csak ismert e-
 zektől fogadhatók el. — Kéziratok nem
 adódnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (Her-
 tész József könyvnyomdai irodája)
 hova a lap anyagi részét illető közlemé-
 nyek (előfizetési pénzek, hirdetések
 kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, mártius 18.

M. é. december 11-én történt megalakulá-
 sunkon kimondottuk azon meggyőződésünket,
 hogy hazánknak azon súlyos veszélyektől meg-
 mentésére, melyek azt pénzügyének s általában
 belállapotainak rendezetlenségénél fogva fenye-
 getik, mindenekelőtt szabadelvű irányban haladó
 erős, és erélyes kormány szükséges; s ily kor-
 mány csak a kiegyezés törvényességét elismerő
 pártok között a közjogi alap fölött önálló küz-
 delemmel megszüntetése, s azoknak együttes
 közreműködése által alakítható.

Kimondottuk, hogy azon esetre is, ha a pár-
 toknak ily együtt működése közelebb nem léte-
 sithető, a haza érdekében szükségesnek tartjuk,
 hogy a parlament jogainak, s az alkotmányosság
 igényeinek épségben tartása mellett, fém-tartas-
 sák a kormányzás lehetősége, a kormány törvé-
 nyes hatalma, s azért a létező kormányt, töle
 független állásunkban is, támogatni fogjuk mind-
 azon indítványaira nézve, melyek szabadelvű
 irányt követve, az alkotmányosság követelmé-
 nyeivel nem ellenkeznek.

Ez a meggyőződésünk ma is: ez az irány,
 melyet a leendő kormány irányában követendő-
 nek tartunk.

Élénken ohajtottuk a coalitio létesülését,
 melytől a hazának jobb jövőjét vártuk: nagy esá-
 pás nézetünk szerint, az országra nézve, hogy az
 meghiusult; mert ez által állami háztartásunk ha-
 laszthatatlan gyökeres rendezése, a nemzet anyagi
 és szellemi fejlődésének előhaladása, s ismét azon
 kölcsönös bizalmatlanság által gátoltatik, melyet
 a pártok között a létező közjogi alapnak meg-
 változtatására irányzott küzdelem annyi évek óta
 föntart.

Hitünk azonban most is az, hogy szemben
 azon súlyos károkkal, és veszteségekkel, melyek
 az országra háztartása kellő rendezésének, s a
 reform kérdései gyors megoldásának elmulasztá-
 sá miatt nehezedni fognak, előbb utóbb meg-
 győződik a nemzet, vagy legalább annak a mos-
 taninál sokkal nagyobb többsége, arról: hogy ha
 a haza főállását végveszélynek kitemni nem
 akarja föl kell hagynia azon küzdelemmel, mely
 ez idő szerint eredményre egy általában nem is
 vezethet, s minden törekvéseit azon czélra kell
 összpontosítania, hogy Magyarország államisége
 mostani alakjában legalább teljes épségben fön-
 tartassék.

Az eszmék ez iránybani változásától fölté-
 lezve hazánk ügyeinek jobbra fordulását, meg-
 maradunk továbbá is azon pártállásban, melyet
 eddig elfoglaltunk.

Adja isten, hogy az eszmék átalakulása, a
 kiábrándulás elkésve ne következék be.

— **A közép-párt** ma, reggeli 10 órakor értekezletet
 tartott, melyre a párt tagjai majdnem teljes számban
 megjelentek.

Ghyezy Kálmán előadta a vele eddig folytatott
 tárgyalásokat, valamint azon körülményt is, hogy Szlavy
 miniszter-elnök által föl lévén szólítva, vajjon Tisza Kál-
 mánnal folyamatosan volt tárgyalások megszakadása után
 is hajlandó lenne-e a kormányba belépni, azt válaszolta,
 hogy ezen fölhívásnak nem vél megfelelően, határozott
 választ azonban nem adhatván mielőtt pártjával nem ér-
 tekezett, azt ma 2 órára ígérte megküldeni.

Ghyezy Kálmán indokolván, hogy miért nem gon-
 dolja, hogy Szlavy miniszter-elnök fölszólításának elegendő
 tehet, az értekezlet egyhangulag helyesli eme elhatáro-
 zását, mire Ghyezy Kálmán a tagadó választ a minisz-
 ter-elnöknek meg is küldte.

— **Andrássy Gyula gróf,** és Szlavy miniszter-
 elnök tegnap d. u. hosszas látogatást tettek Bittó István-
 nál, mely látogatásnak nagy politikai jelentőséget tulaj-
 donítanak.

— **Orczy Béla báró,** osztályfőnök a külügyminisz-
 teriumban, egykor a képviselőháznak tagja, Pestre
 érkezett, mint állítják, egyesgyedül, azért, hogy a kül-
 ügyminiszternek több ügyben jelentést tegyen.

A „Pesti Napló“ midőn e hirt közli, e szót egye-
 s-

egyedül, kérdőjellel kíséri, szerintünk nem oknékül,
 mert hír szerint báró Orczy Bélára is gondolnak irány-
 adó körökben, mint jövődő miniszterelnökre.

— **Sennyey Pál báró,** amint mondják, határozottan
 vonakodik a cabinetbe lépni, a „Hon“ pedig arról értesül,
 hogy Szlavy ma látogatást tett a bárónál, de a „beteg“
 magához nem bocsátá.

— **Az „Ung. Corr.“** szerint, a vacsorapárt tekintet-
 tel a jelen helyzetre, nem tartá időszereinek, rendszeren
 minden kedden tartatni szokott összejövetelének a teg-
 napi napra egybehívását.

— **A „Pester Lloyd“** mai esti lapjában azt olvas-
 suk, hogy miután Ghyezy és Tisza az új miniszteriumtól
 távol maradnak, Sennyey belépése sem várható többé, s
 hozzá teszi, hogy ha ezen föltevés megvalósul, akkor
 Szlavy még ma fogná ő fölségénél, állásaitól fölmentésére
 vonatkozó kérését a leghatározottabban megújítani.

Ugyan e lap Bécsből azon értesítést veszi, miszerint a
 közös költségvevés előirányzatában a pénz és külügyi
 tárczákra vonatkozólag változás nincs, a hadügyi tárcza
 rendes kiadásainak föttelei is körülbelül a régiéek, sőt
 egyesekben megtakarítások fognának eszközöltetni. El-
 lenben az élelmezési szereknél 1.200,000 forint több véte-
 tett föl, mi, az élelmezési szerek árának abnormis növeke-
 désével indokoltatik. A rendkívüli hadkiadásokban azon-
 ban 1.500,000 megtakarítás mutatkozik.

Ugyanazon levelező jelenti, hogy clericális részről
 pressió gyakoroltatik a főhercegekre, hogy az urakházá-
 ban jelenjenek meg, s szavazzanak az egyházi ügyekre
 vonatkozó törvényjavaslatok ellen. Hír szerint azonban a
 eszásári család tagjai nem fognak az illető tárgyalásokban
 részt venni.

— **A Bukaresti parlamentben** interpellatio készül,
 egy állítólagosan magyar alattvalók által elküvetett há-
 társértés tárgyában.

— **Tisza Kálmánnak** a tegnapi pártértekezletben
 fölvoltatott nyilatkozata szerkesztőségünkhez be nem kül-
 detvén, azt csak elkésve közölhetjük.

A nyilatkozat a következőleg hangzik:
 „Most is azon nézetben vagyok, hogy 1867-ben a
 kiegyezéskor — amelyet egyébiránt kevés kivétellel az
 egész ország ohajtott — a közös ügyekre nézve helye-
 sebb megállapodásokat lehetett volna létrehozni; és most
 is azt hiszem, hogy lehető lesz azon megállapodások hely-
 lyett olyanokat hozni létre, amelyek mind a trónra, mind
 Magyarországra, mind a birodalmi tanácsban egyesült
 országokra nézve előnyösebbek. Tudom azonban azt is,
 hogy az ezen ügyekre vonatkozó minden változtatáshoz
 három tényező, egyező akarata kell. Kell a többség, a
 magyar országgyűlésen, és a birodalmi tanácsban, és kell
 — mint 3-ik tényező — ő fölsége beleegyezése. Tudom,
 hogy a kormányban s a kormány minden tagjának köte-
 lessége minden törvényt, s így a közösügyekre vonatkoz-
 zót is végrehajtani és végrehajtani; hogy a kormányban
 vagy a kormány bármely tagjának nincsen joga bármely
 törvényt, s így a közösügyi törvény változtatására is mű-
 ködni ő fölsége előleges beleegyezése nélkül. Mindezeket
 teljes őszinteséggel megmondottam ő fölségének is. Nem
 vonhatja azt kétségbe senki, hogy az említett 3 kellék köz-
 zül, mely a közösügyekre vonatkozó bármely változta-
 táshoz szükséges, 1867. óta soha nem volt meg egy sem,
 és ma sincs egy sem meg; miért is ezekre vonatkozólag
 ez idő szerint semmi vitaközés gyakorlati eredményre
 nem vezethet. Az ország helyzete pedig oly komoly, az
 erélyes orvoslást annyi baj igényli, hogy elég teendő van
 a jelennek azon föladataival is, amelyek saját törvényho-
 zásunk és kormányzatunknak kebelében elintézhettek, s
 amelyeknek üdvös megoldásától függ a szellemi és
 anyagi haladás és ezzel együtt az ország jövője is.

Ezen égető bajok orvoslására s hazánk sorsának
 czután biztosítására léptem be a kormányba, miután erre
 fölszólítottam; és midőn ezt tettem, ismerem azon köte-
 lességet, hogy mindazt, mit egy kormány, vagy a kor-
 mány egyes tagjának kötelessége gyanánt a föntebbi-
 szerint ő fölsége előtt is kijelenttem, híven és határo-
 zottan teljesítem: de ismerem azon kötelességemet is,
 hogy mint minden kérdésekre, ugy a közös ügyekre
 vonatkozó kérdésekre nézve is, ha az időt erre nézve elér-
 kezettnek látom, teljes őszinteséggel kifejezzem minisz-
 tertársaim és esetleg ő fölsége előtt is nézeteimet; a kor-
 mányból kilépés által biztosítván magamnak a működés
 szabadságát azon esetre, ha azok el nem fogadhat-
 nának.“

— **A „Hunnia“** 59-dik számában Kossuth Lajos
 egy nyilatkozatot közöl, melyben fölemlíti, hogy a kor-
 mány confiscálta boldogult rokonom: Vörös Antal könyv-
 és kézirat-tárát, mely pedig az ő jogos tulajdona volt,
 s melyet ő csak mint bizományt adott át Vörös An-
 talnak.

Vörös Antal, boldogult nagybátyám könyv- és kéz-

irat-gyűjteményét nem confiscálta a kormány, hanem a
 jogszerű örökösöktől (kik közé tartozom én is) a muzeum
 számára megvásárolta.

Ezt pedig nekünk, mint törvényes örökösöknek,
 jogunk volt eladni. Ugyanis a lengyel-törvényi járás-
 bíróság 1873. 3956. szám alatt a hagyatéki tárgyalás
 alkalmával nekünk ítélte. De eltekintve ettől, a gyűjte-
 mény nem is lehetett a Kossuth tulajdona. A gyűjtemény
 legnagyobb részét Vörös Antal 1849. után vásárolta leg-
 többnyire Lempel könyvkereskedőtől s saját pénzéből
 fizette ki.

A könyvek az utolsóig el vannak látva Vörös Antal
 névbélyegével; valamint a gyűjtemény többi része is.
 Vörös Antal személyesen volt künn Turinban Kossuth-
 nál, levelezésben állt vele, és az soha egy levelében sem
 reclamálta, sőt Vörös Antal halála után sem tett lépést
 azok visszaszerzésére. Pedig 1867. óta mi sem állt utá-
 ban, hogy azokat, ha jogos tulajdonai lettek volna, Vö-
 rös Antaltól vissza ne követelje. Ezenkívül pedig Vörös
 Antal egy ízben már maga is alkudozott a gyűjtemény
 eladása iránt, mit ismerve, mint ezt maga Kossuth be-
 vallá, mennyire pártatlan becsületes ember volt, nem tette
 volna-e lépést, ha a gyűjtemény nem az ő saját tulajdona
 lett volna.

Ennyit tartottam én, mint a jogszerű tulajdonnak
 fölhatalmazottja az örökösök nevében, mint azok képvil-
 selője elmondandónak.

Budapest, 1874. márczius 18. F á b y E l e k.

— **A Deák-párt** ma d. u. 6 órakor tartott értekez-
 letén Szlavy József miniszter-elnök előadta a coalitio-ra
 vonatkozó tárgyalások történetét. A jelen kormány,
 mondá, nem rendelkezvén már sem általános biza-
 lommal, sem pedig támogatással, mely neki a parlament-
 ben erőt kölcsönözhetett volna, kötelességének érezte
 visszalépni, ezt megtevé s megkérte ő fölséget, jöjjön le
 Budapestre és a nagyobb pártokat képviselő vezérfer-
 ktől, szerezzen magának információt a helyzetről, mely
 kibonyolódásra vezesse. Ez megtörtént, így fölszólítottatott
 Tisza Kálmán mint a balközép vezére, hogy nézettel a
 helyzetről előadja és ha lehet, elvei megtagadása nélkül
 coalitio-ra lépjen. A tárgyalások eredménye a hírlapokból
 már ismert nyilatkozat, melyen kétségtelenül a loyaltás
 szelleme vonul át.

Differentia csakis a nyilatkozat utolsó passusára
 merült föl, melyet a kormány nem vélte elfogadhatónak,
 mert a coalitio természetével nem fér össze, hogy míg a
 coalitio tart, az alatt az alap megingatása iránt alkudozások
 folyjanak; minthogy az ugy is lett volna magyaráz-
 ható, hogy ő fölsége már előre beleegyezését adta az alap
 megváltoztatásához. Ezen tört meg az egységessé létre-
 jövele, ezt a kormány, a párt el nem fogadta.

Több szemrehányást hallott szónok, melylyel eljá-
 rását illették. Azt mondják, hogy a párt háta mögött al-
 kudozott, szónok határozottan kijelenti, hogy ő csak ak-
 kor szólott legelőször Tiszával e tárgyról, mikor erre ő
 fölsége által fölhívott, ez előtt öt nappal. Inkább le-
 hetne azon szemrehányást tenni, hogy miért kezdte
 meg az értekezést Tiszával előbb, hogy az ügyet tisztába
 hozza; erre felelete az, mert épen nem akart a párt háta
 mögött alkudozni, minthogy erre hivatva nem érezhette
 magát és másodsor addig nem értekezhetett, míg erre
 ő fölsége által fölhatalmazva nem volt. Az utolsó hetek-
 ben, mint Tiszának, mint pártjának magaviselete följo-
 gosította azon hitre, hogy Tisza szándékozik a coalitio-t
 létrehozni.

Azon szemrehányást is hallotta, hogy folytonosan
 érintkezett a balközép vezérével anélkül, hogy ezt a
 párt tudomására hozta volna, holott Tisza folytonosan
 érintkezett saját pártjával. Ez nem áll, és nem is törté-
 hetett, mert az ilyen alkudozások természeté kizárja azt,
 hogy azoknak minden egyes fázisai kikürtöltessenek; de
 másfelől abban egyeztek meg Tiszával, hogy sem egyik,
 sem másik, pártjával a dolgot nem közli, s csak Tisza
 fog értekezni pártja három-négy emberével, mit Tisza
 tehetett mint pártvezér, de ő fölsége megbízottja nem, és
 másfelől mi elveinkből semmit sem engedhetünk, mig
 ott a pártvezérnek közölnie kellett pártjával a tárgyalá-
 sok állását.

Vannak dolgok, melyek ha sikerülnek, a sikert
 létrehozó eljárást helyeslés éri, habár külfömben kifogás
 alá esnek.

Szónok kijelenti, hogy siker esetében sem járhatott
 volna el másképp, kijelentette volna, hogy ime ezt eszközöl-
 tem ki, aki rá áll, kövesse, akinek nem tetszik, szabadsá-
 gában áll, mit tesz.

Miután a kísérlet nem sikerült, megkértem ő föl-
 ségét agymond, — méltóztassék engem föl-
 menteni a cabinet alakításával helyettem
 mást bizni meg, mit ő fölsége elfogadni kegyes-
 kedett.

Ezután köszönetet mond a pártnak s azon ohaját
 fejezi ki, vajha utóda több sikert vívhatna ki.

E többszörös helyesléssel megszakított és eljen-
 zéssel kísért beszéd után,
 Lipthay Béla br. szólalt föl. Mindenekelőtt saj-

Használatra

nálát fejezi ki azon, hogy a miniszterelnök lemondása bevégzett tény. A koalíció eszméjének nem ő volt teremtője, de elfogadta azt, mint a párt tekintélyesebb tagjainak mondhatni a közönségét. Tiszta föltételeit a párt el nem fogadhatja, mert azok elfogadása a külföld bizalmát megingatná volna viszonyaink szoliditása iránt.

Azok a kik közreműködtek arra, hogy ezen kísérletek megtörténjenek, azok bizonyítsák be most hazafiságukat, ezek nem felelhetnek tagadólag, ha hozzájuk felszólítás intéztetik, hogy az ügyek vezetésének élére álljanak, ha megtagadnák, ez hazafiúi bűn lenne.

Mondjuk ki, hogy erkölcsi kötelességünk támogatni azon kormányt, mely azon elveket tűzi ki zászlójára, melyeket vallunk, kötelességünk támogatni félreértve minden személyes érdeket, keserűséget vagy eltérő nézeteket. Elénk helyeslés és eljenzés kísérte e beszédet és az elnök ily értelemben mondá ki a párt határozatát s ezzel az értekezlet véget ért.

Az erdélyi szász pártok legújabb taktikája, tekintettel közel multjokra.

II.

Bizton nem lehet tudni, vajjon az ifjak nem állanak-e még ma is a „Mediascher Tag“ igazságosságát háta alatt?

Nem régen, alig pár éve belátták, sőt maguk hirdették, hogy az ó-szászok háládatlan szerepre, végzetlen lépésre vállalkoztak, midőn a magyar jogállam területén, a polgári egyenjogúság korában, a rendi kiváltságoknak akarnak minden szükséges reformot alárendelni; midőn törvénybe szerették iktatva látni azt, mi ellen a Királyföld népességének nagy többsége, ugyaszólva századok óta hangosan tiltakozik.

Erezték az ifjak azt is, hogy az elkülönítés ma célhoz nem vezet, ezért a mérsékelt románok és magyarokkal fogtak kezét, tudva, hogy a magyar állam nem vehet saját testébe őket csupán azért, hogy az ó-szász-matadorok helyeslést megnyerve, ennek mintegy díjjául 30,000 magyart dobjon oda az ó-szász privilegium-viszketeg kísérleti tárgyául, — másfelől, újjal mutathasson egy millió erdélyi román arra, hogyan érvényesítették a jogegyenlőség nemzetfeleikkel szemben a Királyföldön, hol a szászokkal polgári jogokra nézve, már századok előtt osztályos testvéreknek kell vala lenniük.

Az ifjú szászok politikája mindezekre tekintettel volt a k k o r o n; a „medgyesi confederatio“ ez zavarta meg eszélyes taktikájukat, amidőn szövetségbe: e s z k ö z ö k k é váltak az ó-szászok kezében.

Ugy vélték megjelenni Medgyesen, mint egyenjogú tényezők, kik a magasabb szász nemzeti érdekek hoznak áldozatot — e helyett, földadták politikájukat, melynek egyik irányelve vala: a magyar állam érdekében, s elszakították a kapcsolatokat, amelyek egyszersmind erőik kuttforrását képezték, értem: a román és magyar népesség rokonszenves támogatását.

E föltt még egy nagy hibát követtek el. Nyakrafőre magasztalni kezdék az ó-szász kapacitásokat, mint nemzetük legderékabbjait; ennek természetes következtése lett, hogy mindinkább eltörpültek a szászok előtt is, s a gyepőt ismét és egészben az ósdiak kerítették a kezükbe, kik az ifjaknak csak azt engedték meg kegyelmesen, hogy a szász-államiság már annyiszor sárba rekedt szerénst teljes erejükből tolhassák, de az irány meghatározását maguknak tarták fönn.

Ide jutottak az ifjak, mert megfélemedtek a jogegyenlőség követelményeiről, hogy ők csak a korszerű reformok terén állhattak erősen úgy, ha a Királyföld másajku polgáraival közreműködve készítik elő a talajt, az egyenjogúság szemlélésében történendő átalakulásra; nem fontolták meg azt, hogy mihelyt ők is a régi, elavult kiváltságok védelmében kelnek versenyre az ósdiakkal, tulajdonképp ezek számára dolgoznak. Így is történt, nemesak régi jó hírtükből estek ki, hanem mint párt, megszűntek létezni.

Vajjon javára vált-e ez a specialis szász érdekeknek? Alig hiszem.

Az ifjak akkor léptek le a politai küzdteréről, midőn polgártársaik és a haza iránti kötelem parancsolták, magára emelni a józan haladás transzigiális lobogóját; ugyaszólva önként engedték át a vezérkedést azoknak az „ó-szászoknak“, kik bravourt csak az alkotmány rontásbontásban fejtettek volt ki, s az abszolutizmus és provisorium romjain üldögélve sóhajtoztak az általuk többször decantált kiváltság-kincsek után; az ifjak szépen melléjük telepedtek, s csak úgy lesték ajkaikról azt a böles(?) szót.

Lám, hová vezette őket is az ó-szász lobogó: szemzemközött állanak Magyarország koronájának, parlamentjének jogaival, hatalmasan föltegyerve kiváltság foszlányokkal.

Mit gondolnak: „kivívják-e, kivívhatják-e e törhetlen fegyverzetben a „szász államkát Magyarországban?“

Európa nyugoti művelt államaiban több állambölcsész töri azon a fejt, hogyan lehessen képviselve a parlamentekben s a közügyekkel foglalkozó gyűlésekben a kisebbség is; ha egy Stuart Mill a Királyföldre elvettődött, s ennek helyhatósági szervezetét megismerte volna, csakhamar tudára adhatja vala a nehé problemával tépelődő collegáknak, hogy itt a bölesek köve e részben már rég fölhaláltatott: a kisebbség illő képviselteselteselje gyakorlatban fönnáll, — meddig, erre bajos lenne felelni.

Vajjon az ifjak ennek biztosítékait ezután is a merev elkülönítés kiváltsághedte romjai közt keresendik? s mindezt az ó-szászok kedveért?!

A fővárosi közmunkatanács jelentése 1873-ik évről.

III.

Mai közleményeinkben, kevésbé ismert, de azért nem csekélyebb érdekű részeit veszik olvasóink, a közmunkatanács] jelentésének.

Svábhegyi vasut.

A budai külvidék egyik legszebb és a fővárosi közönség által üdítő friss levegője, valamint gyönyörű tágas kilátásánál fogva legkedvesebb része a nagy Svábhegy, melynek sűrűbb látogatását, gyakoribb élvezetét csak távolsága s mindennemű olesó közlekedésnek hiánya, akadályozta.

Örömmel fogadta ennél fogva ugy Buda város volt hatósága, valamint e tanács Cathry S. mérnök és társai ajánlatát, kik a Svábhegyre vezető fogaskerékű és gőzmozdonyu vasut építésére engedélyt kérték.

Miután a város és a vállalkozók közt azt engedély tartamára, a közlekedés rendes föntartására, a menetidjakra, a szükséges városi telkek átengedésére és egyéb közérdekek biztosítására szerződés jött létre, — vállalkozók a tervek bemutatása mellett engedélyért folyamodtak a nagyméltóságú magy. kir. közmunka és közlekedési miniszter urhoz.

Az 1873. évi június 16-án, a m. kir. közmunka és közlekedési miniszter, a vasutépítészeti főfelügyelőség, a fővárosi közmunkák tanácsa és Buda város hatósága küldötteinek és képviselőinek közbenjöttével — megejtett közigazgatási bejárás alapján, mely alkalommal az engedélyezési, építési és fizetési föltételek is meg voltak állapítandók, — az engedélyi okmány július hó 4-én vállalkozóknak kiadott.

Ez engedélyi okmány kiválóbb közérdekű pontjai a következők:

1. A végpontokon valamint egyéb állomás helyeken alkalmas épületek, illetőleg várótermek állítandók elő.

2. Hol a pálya utak mellett és ezekkel egyszinten, vagy ezek alatt, vagy csekély magasságban felettük vezet el, — kerítés lesz előállítandó.

3. Az egyes állomáshelyek a legközelebbi nyilvános utakkal legalább is alkalmas gyalogutak által hozandók kapcsolatba.

4. A vonatok sebessége fölfelé perczenkint 200, lefelé pedig 120 meter leend.

5. A vonat a legnagyobb sebesség mellett is, legföjebb egy meter-nyi távolságra meg legyen állítható.

6. A egyes kocsi kitiű hatályu dörszfélékkel lesznek ellátandók, ugy hogy azok a mozdony fékeinek igénybevétele nélkül is, legföjebb egy meternyi távolságra meg legyenek állíthatók.

7. A mozdony akként alkalmazandó, hogy akár fölfelé, akár lefelé megyen a vonat, annak mindig legalsó pontján álljon.

8. A vasut vonal végállomásai távirda huzal által össze lesznek kötendők.

9. A vasut építésére szükséges telkekre nézve megadatik a kisajátítási jog.

10. A pálya csak a miutánrendőri bejárás kedvező eredménye alapján lesz a forgalomnak átadható.

Ez engedély okmány alapján vállalkozók a munkálatokat azonnal megindították s azt oly erélyvel folytatták, miszerint azon reményük, hogy a pályát még 1874-ben a közforgalomnak átadhatják, — mindinkább jogosultnak látszik, annival is inkább, mert a szükséges telkekre nézve a kisajátítási eljárás — 1873. évi október havában szinte megkezdett.

Az építkezés folyama alatt tapasztaltatván, hogy a város-majorból a város felé vezető gyalog utak, az új vasut töltése által, mely az „Eccé homo“ rétet átszeli, ketté vágatnak, e tanács a fővárosi hatóságot a szükséges intézkedések megtételére hivta föl, hogy a közlekedés ez irányban is megóvassék.

E vasut egyrészt közelebb fog tétetni a fővárosi lakosság számára Buda kies hegyvidéke s másrészt maga a vidék, eddig alig képzelhető lendületet nyerend azon sok ezer látogató által, kiket a közlekedés olesóssága és könnyűsége vezetend körébe.

A Gellérthegy befásítása.

Buda kies képét délfelé a Gellérthegynak a Dunához leereszkedő sziklacsoportozata zárja be, mely hegynek észak és nyugot felé terülő magaslata részben szőlőkkel van ugyan beültetve, felsőbb része azonban egészen le van tarolva.

A nyári nap hevével kiégetett felület lehetetlenné teszi az ott tartózkodást s ennél fogva Buda város volt hatósága kísérletet tett a hegyoldal befásítására és parkirozására.

A város e célból új beosztási tervet készítvén, új és kényelmes utakat készített s több mint 12,000 frtnyi költséggel még 1872. őszében és 1873. tavaszán csaknem 300 ezer facsemőt ültetett el.

A tanács örömmel tapasztaltván a munka haladását és sikerét, — hallomás szerint csak körülbelül 15,000 esemete romlott el, — annak befejezése s különösen az utak jó karba helyezése és folyókákkal ellátása, valamint a leasott területeknek begyepesítése céljából 3000 frtot utalványozott a fővárosi pénzalapból.

Ez összeg is ezelszerint felhasználatván, a befásítás most már örvendetes ténynek mondható s csak a fővárosi hatóság gondozásától függend, hogy néhány év mulva falombzat koszoruzza a történetileg is nevezetes hegy eddig kopár ormat.

A Kellenföld szabályozása.

A főváros jobbparti területének a jövőre nézve kétségtelenül legfontosabb részét azon síkság képezi, mely a szt. Gellérthegyn alul, a Duna folyam mentében terül el és Kellenföld vagy Lagmányos nevezete alatt ismeretes. — E tágas terület szabályozása ennél fogva oly kérdés, mely, tekintve a telkek naponként emelkedő becset és a kilátásba helyezett, a balparttal leendő egyenes összeköttetést, ugy a tanács mint Budaváros volt hatóságának figyelmét nagy mértékben magára vonta.

E szabályozást illetőleg, a városi hatósággal egyetemben fölvelő mondatott ki, hogy miután a szóban álló területnek városrészzé való átalakítása és beosztása folytán, amugy is tetemes költségek és kiadások fognak a városi házi pénztárra nehezülni, a megállapítandó utak, utcák és terek, valamint a nyilvános épületekre szükséges területek az eddigi birtokosok összessége, illetőleg

közbirtokeossága által ingyen és minden kártalanítási igény nélkül lesznek átengedendők annival is inkább, mert az összes területek értéke a felosztásnak már eszméje által is növekedett, de azok valódi bece éppen csak a szabályozás foganatosításának leend eredménye.

Magát a szabályozási tervet illetőleg azonban lényeges és az egész szabályozásra kiható nézeteltérés merült fel a város és e tanács között. — A városi hatóság ugyanis a Kellenföld északi részében a Dunaszabályozási vonal és mai száraz föld között egy kikötő előállítását ohajtá és erre alapította az egész szabályozást. — A fővárosi közmunkák tanácsa ellenben e kikötő létesítésének nehezségeit és azon aggályt veven figyelembe, hogy az sem nem szükséges, sem jövedelmező nem leend, a kikötő elejtését és ennél fogva egész alakzatában más szabályozást tartott ezelszeribbnek.

Miután azonban Buda város volt hatósága a kikötő létesítése tárgyában nem csak újabb feltérjesztéssel élt és ez ügyben a nagyméltóságú m. kir. közmunka és közlekedési miniszter urhoz is fordult; miután továbbá a költségek szempontjából felhozott nehezségek a város által újabban felhozott adatokkal merőbben ellenkeztek, azonban mindkét nézet oly feltevéseken alapul, melyek kétélyeket engednek és tökéletes hitel egyáltalán nem érdemelnek; miután végre előre kimondatott, hogy a kikötő sem a városi pénztár, sem a fővárosi pénzalap költségén, hanem csak magán vállalkozás útján fogna létesütni s ily vállalkozók állítólag akkor jelentkeztek is: a közmunkák tanácsa, szemben a város annyira hangsúlyozott ohajával, kimondá, hogy a kikötőt, bár mely szabályozás azonnali végeleges elfogadása által lehetetlen tenni nem akarja, sőt inkább bizonyos időt vél a városnak engedni, melyen belül e kedvező tervezetnek tényleges létesítését megkísérthesse.

Evvvel kapcsolatossn pártolta a tanács a városi hatóságnak azon kérelmét is, hogy a Gellérthegy alóli folyam szabályozásnál, a Duna szükítésére szükségeselt vezértöltés akként építtessék, hogy az a szempont fölött 24 lábba emelthessék, mert eltekintve azon kérdéstől, vajjon létesül-e kikötő vagy sem? Budapest általános szabályozása alkalmával a talajmagasság 24 lábban állapítatván meg, a vezértöltésnek e magasságra mindenesetre föl kell emeltetnie, s így csak kívánatos, hogy az újabb nagyobb költségek kimelése végett, már jelenleg az érintett célokra megfelelőleg állíttassék elő.

A magyar királyi közmunka és közlekedésügyi miniszter ur azonban e kérelmeket teljesíthetőnek nem tartotta, mert egyrészt a kikötőhöz szükségeselt, a Duna folyam szabályozása folytán nyert területet, melyet a város ingyen kért átengedtetni az 1870. X. tvezikk 4. §-ban meghatározott rendeltetésétől el nem vonhatja s másrészt mert a kikötő létesítése által ugy az összekötő vasuti hidon, valamint a szabályozáson eszközzendő módosítások körülbelül 660,000 frtnyi több költséget vesznek igénybe.

Ezek folytán mindenekelőtt a fővárosi közönség hivatott föl nyilatkozásra, vajjon a 660,000 frt több költséget fedezni hajlandó-e?

Miután pedig a kérdés iránt a főváros még nem nyilatkozott s természetes, hogy más leend a szabályozás, ha e kikötő létesül, és más, ha e létre nem jő, a Kellenföld szabályozása a közbejött föntosságú kérdés végett mindeddig végeleges megállapítható nem volt.

Különfélék.

Budapest, márczius 18.

(Hivatalos) A pozsonyi m. k. pénzügyigazgatóság Sztraka Antal adóhivatali gyakornok VII-ik osztályu adóhivatali tisztjé, a kassai m. k. pénzügyigazgatóság Fischer Ferenc segéd tisztjé II-od oszt. irodatisztjé nevezte ki.

— A fővárosi kerületi orvosok teendői közé tartozik, bizonyos helyiségek lakóinak egészségi szempontból hetenkint kétszer megvizsgáltatása, mely intézkedés igen ezelszerű volna, ha ez által más egészségi szempontból szükségeselt intézmények hiányt nem szenvednének. Eltekintve ugyanis attól, hogy ezen vizsgálatok nem is a városi orvosok teendői közé tartoznak, — rendőri ügy lévén — ezen helyiségek kezelése, amint tényleg engedély csakis a főkapitányi hivatal által adatik ezen helyiségek megnyitására, a türelmi bárczát is csak ezen hivatal szolgálja ki, némely kerületi orvosok annyira vannak elfoglalva ezen vizsgálatokkal, hogy más teendőkre, mint szegények gyógykezelésére, a város egészségi állapot felüli föltügyeletté idejük nem is marad, míg másokra nincsen egy sem, vagy igen kevés bizva. Célzszerű volna tehát addig is, míg a rendőrség kezébe nem venné e ügyet, a nevezett helyiségeket a kerületi orvosok közt fölosztani, hogy egy se legyen túlterhelve és így más teendőkre is fordíthatni gondot.

— A levelező közönség érdekében a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium a következő hirdetményt teszi közzé: Az Oroszországba szóló levelek portója folyó évi apríl 1-től kezdve bérmentesítés esetében 20 krról 15 krra, nem-bérmentesítés esetében pedig 30 krról 25 krra szállíttatik le. Ugyanezen időponttól kezdve az árumustrák és nyomtatványok eddigi súlyfokozata 40 gramme=2¹/₂, vámlatról 50 gramme=3 vámlatra emel-tetik föl; a portó minden súlyfokozat után 3 krral állapítatván meg. A 250 gramme=1¹/₂ vámfont súlyát meghaladó levelezések, nyomtatványok és árumustrák levélpostai szállításra el nem fogadttatnak és a kocsi postára utasíttatnak.

— Első hites tolmács. Szokolovits József, miniszterelnökségi fogalmazó s a miniszterelnökség kebelében fönnálló központi fordító osztálynak beltagja f. hó 17-én a szerb és horvát nyelvekből az 1873. évi octóber hó 22-én kelt igazságügyminiszteri rendelet értelmében a váltótörvényeséknél egy öttagu bizottság előtt a tolmácsi vizsgát kitiű sikerrel letetvén, már a napokban hites tolmácsá kinevezetetik. Idézett igazságügyminiszteri rendelethez képest Szokolovits József lesz az első hites tolmács Magyarországban, mely eset annál örvendetesebb, mivel a hites tolmácsok eddigi hiánya igen is érezhető vala közigazgatási és igazságszolgáltatási ügyeinkben.

— **Hyrli Magyarországról.** A kitérő tanár, Hyrtl jubileuma alkalmával fényes jelét adta, hogy nem feledkezett meg hazájáról. Az ünnepeket, a tiszteletére összegyűlt fényes társaság előtt így nyilatkozott Magyarországról: „Még egy szót honfitársaimhoz. Egy görög szónok Isokrates mondá: „A boldogság első feltétele a hazai dicsőség.” E nemes szavak ma ép oly igazságot foglalnak magukban, mint 2000 év előtt. Hazám Magyarországnak. (Éljen!) Habár gyermekkoromban hagytam el Magyarországot, s német nevelés és kiképzésben részesültem, szülőföldem iránti szeretetem azért nem tűnt el szívemből. Együtt éreztem szenvedéseit, együtt örültem vele szellemi és anyagi emelkedése fölött. A magyar nép, mely idegen fajok közé van ékelve, nemcsak megtudta tartani ezredéves harcok által függetlenségét, hanem hanem harszó dicsősége, a szabadság hősiességének védelmezése, s mi előttem nem kevesebb értékű, a tudományok iránti szeretete, a művészetben, költészetben, történet-buvárlatban és régészetben való kitérő fölmutatása által a múlt nemzetek figyelmét, sőt bámulatát vonta magára. Azért repdes szívem az öröm miatt, midőn hazám nemes, erőteljes nyelvén mondhatom: „Szerencsémnek tartom, hogy magyar vagyok!” (Hosszantartó tetszés.)

— **Gazdatlan pénz.** A kaposvári kir. ügyész közzé teszi a „Somogy”-ban, hogy lakásán valaki 300 forintot feledett, vagy elvesztett. Fölvívja tehát az illetőt, hogy a pénzt kellő igazolás mellett 30 nap alatt vegye át a somogyi alispánságnál, mivel különben a pénz valamely jótékony célra fog fordíttatni.

— **Magyar nyelv** tanítását, nyilvános mindennapi előadások által a helybeli cseh „Besedában” (ipar udvar) behozták; a tanítványok többnyire vasuti hivatalnokok s az előadásokat a „Szlovenský Noviny” szerkesztője, Csajda ur tartja.

— **A nemes tett jó gyümölcsöt terem.** Richtmann Márk, három-dobutezai fűszerkereskedőnél többnyire a vagyonatlan néposztályhoz tartozó vevők vásároltak, kiknek egyszer-mászor hitelezett is. Az utolsó idők sanyaru pénzvisszonyai között azonban az adósok nem igen voltak fizetni képes helyzetben, a sok intést és fölhívást a kereskedő végre megszokta, és egy napon azzal vetett véget az egész dolognak, hogy követeléseit — adóssainak odaajándékozta. Ezen nagylelkűsége 300 forintjába került ugyan, azonban azt érte el vele, hogy megnyerte az ottani környék lakosságának rokonszenvét, és most már pénzért is vásárolnak nála.

— **Kipusztult falu.** A „Nagyvárad” írja: „Megyénkben, alig néhány mértföldnyire városunktól, egy falu van, mely Nadántelek nevet visel. E falu arról nevezetes, hogy alig lakik benne több 5 családnál, a nagyobb része elhagyott, háza lakatlanok és puszták. Hogy miért és mióta hagyta el a lakosság, azt nem tudjuk. Most legújabbban azt hallottuk, hogy az ottani birtokos a „puszta faluba”-lakosokat akar telepíteni és e végből szerbeket akar oda hívni. A mi a falu benépesítését illeti, hazafiás és szép gondolat s csak dicsérni tudjuk az illető földbirtokos szándékát, a mi azonban a szerbeket illeti, abban más nézetben vagyunk. Megjegyezzünk első részét elhallgatva, csak annyit mondunk, hogy akadna oda a magyar hazában magyar ember is. Minek hát oda idegent telepíteni.”

— **Tábori galambházak.** A „Journal des Postes” szerint franciaországban a várépítészeti és erődítési biztosság végre elintézi a tábori galambházak érdekes ügyét, melyek szervezése Cissej tábornok, ezelőtti hadügyre volt bízva. Az érintett biztosság javaslata szerint az állatkerttel határos telken egy óriási nagy galambház lenne építendő, s a postagalambok tenyésztése az állatkert igazgatóságára bízották, e végett ezen igazgatóság ottan 5—6 év alatt 5000 pár belga fajta tenyész galambot tartana, melyeknek rendeltetésük a tábori galambházak benépesítése lenne. Minden várban — ugyan is — a kidolgozás alatt lévő minta szerint egy saját szerkezeti galambház építtetnék, mely 1000 darab postagalambot fogadna meg magába. Ezenkívül az ország ellenség általi megszállatásának esetére meg két fötelep lenne 60000 darab galambbal szervezendő, melyből a várak galamb állományára szükségükhöz mért mennyiségben pótolhatók ki. Ezen szervezett kerestül vitelében az állatkerti igazgatóságnak segédletül, egy bizonyos számú katonai személyzet beosztatnék alá. — Itt egyuttal megjegyezzük, hogy a németek erőszéhen már megelőzték a francziákat, amennyiben Metz és Strassburg már több mint egy év óta van a többi birodalmi várral galamb posták által közlekedési kapcsolatba hozva.

— **Egy marhalevel.** A vizsolyi csordás — írja a „Kassai K.” — vásárra akarván vinni tehénét, marhalevel kiadása végett beállt az ottani jegyzőhöz. A jegyző annak rendje szerint kiállítja az igazolványt s ellátja a község pecsétjével, melyen heraldikus czimer: egy trombitát fuvó lóháts ember van véve. A csordás haza menve, vizsgálja a pecsét rajzát s nagy fejtörés után kéri, hogy az a marhalevel rossz, mert hát nem tehénre, hanem lóra szól, — uti sigillum docet. Vissza viszi a jegyzőhöz s mondja az észlelt hibát. „Segítünk rajta” — mond a jegyző s csináltatott a lónak szarvakat. A csordásnak nem volt elég: a lófark ellen is kifogást tett. A jegyző csináltatott tehénfarkat a lónak. A csordás ezzel sem elégedett meg, mert trombitás nem szokott tehenen nyargalni. „Te erősebb ember vagy mint én — mond a jegyző, — tartszid le a trombitát a lóról s készen van a marhalevel.”

— **Öngyilkosság.** A pesti első honvédszázalój lakanyájában tegnapelőtt bizonyos Sarlay István, állítólag 20-ik századbeli tizedes, mint katonai szökevény jelentette magát. Szökésének okául azt adá, hogy adósságát nem tudta kifizetni, s a szégyen vitte e lépésre. A szökevény azonnal a lakanyai foghelyre vitetett le. A fogházi őrséget tegnap este puskalövés riasztotta fel: az örök a lövés iránya felé siettek, s Sarlay Istvánt a foghelyből oldalvást vezető keskeny folyosóban a földön elterülve halva találták. — A szerencséslen egyik lábáról a cipőt lehuzta, hogy a puskát könnyebben síthesse el; a fegyver a hullá hasán fektet. A golyó a szájüregén át a fel koponyán hatolt keresztül, s a folyosó tetőfalába fúródott, hol az öngyilkos haja s agyvelő részek voltak láthatók. — A fegyvert a foghelyen levő sorompótól vette el, mely közvetlenül az említett folyosó bejárata előtt van felállítva s így az öngyilkos onnan kinyulhatott anélkül, hogy valaki észrevette volna. A töltényt maga szerezte valahonnan. Ma reggel a látólet felvételén, zsebébe egy papírszeletke találtatott, melyen arra kéri „kedves jó barátait” (bizonyosan az öröket), hogy a mellén fekvő törülközőt és a zsebében levő zsebkendőt melyek A. S. betűkkel vannak hímelve, s egyedüli kincsét képezik, temessék el vele együtt. A nála talált jegyzőkönyvben szerencsétlen szerelmét panasolja, mondván: „Meine liebe gute Amalia, du bist für mich zu hoch; ich für dich zu klein.” A hullá a cs. és kir. katonai kórházba szállítottatott.

— **Modern románcz.** Nem elrablott herceg kisasszonyról, sem kalandos hős tettekről nem szól, de azért tárgyát a megcsalott szeretőszív keservei képezik. Egy vidéki poeta szerelmes egy „hölgy”-be, s az egészen rendén van, hogy a poeta szerelmes, sőt még az is, hogy hogy „boldogtalan szerelmes” legyen, mivel különben nem peneghetne mélabus történetről a gitár. A szerelmes poétának versenytársa, s pedig szerencsés versenytársa egy — pap, s a „hölgy”-ből lesz pap gazdasz szony. A poeta erre természetesen megátkozta a szörnyű sorsot — és szívfüjdalmát egy ékes verseményben önti ki, melynek az az érdeme mindenesetre meg van, hogy tárgya új. Mutatványul itt közöljük (a „Jászkukság” nyomán) a három utolsó versszakot:

Keresztet bün előttük hordni ben,
A szívnek mélyén szent áldás gyanánt;
Ah! jobb, ha látja e romlott világ
Arany lánczon lefüggve pap nyakán ...

S meghallgatád, hogy vétek ellenünk, —
Szerelmünk ellen a káromkodást:
Azóta én bolygó levék ... te meg
Helyetted boldogits egy szent csuhást.

Igy béke tesz, meghagyják nyugtamat,
Nevemre hintik a sírok porát,
S megszüntem bennem hön szeretni lány!
A papnak könnyelmű gazdasz szonyát!

— **Rövid hírek.** A hóesés Erdélyben még mindig tart, s pedig oly nagy mérben, hogy a gyulafehérvári vonalon a vonatok csak hókékekkel haladhatnak előre. — A városi tanács Szentkirályi Mór azon indítványát, hogy a közmunkatanácsról szóló törvény módosítása iránt a törvényhozáshoz kérvény nyújtassák be, a középítési, gazd. és pénzügyi bizottságokhoz utasította véleményadás végett. — Az István-tér szabályozása. Áldassy Antal és érdektársai kérvényt nyújtottak be a városnál, melyben azt kívánják, hogy az Istvántéren, melyen a feneketlen sár és por örökös egymásutánban követi egymást, parkot alakítsanak. — A szürke nének azt kérték a tanácstól, hogy a számukra közgyűléség megszavazott 500 forint melőbb kiutalványozza, mert ma már nem volt annyi pénzük, hogy a hetivásáron rendes bevásárlásaikat megtehessék. A tanács azonnal helyt adott e kérelemnek, mivel a szürke nének naponként számos szegényt látnak el élelemmel. — A ház b érszabályzat megállapítása ügyében Ráth Károly (gyáros) által beadott indítványt a jog és iparügyi bizottságok ma vegyes-ülésben tárgyalták. — A nemzeti színház belkezeléséről a számvizsgáló bizottság által kidolgozott szabályzatot a belügyminiszter már helyben hagyta, s az april 1. fog életbe léptetett. — P é c h y T. képviselő harmadfél éves fiaeskája a realtanoda-utczában levő lakásának ablakából, mely az első emeleten van, leesett, de oly szerencsésen, hogy csak könnyebb zuzódásokat szenvedett, s komolyabb bajtól nincs is mit tartani.

— **Budapest főváros mai közgyűlésén,** melyen Ráth Károly, főpolgármester, ki gyengélkedéséből már fölvágyott, nyitotta meg, először Alkér tanácsnok felelt a Józsefvárosban levő szőlőhegyi utca esaternázása tárgyában tett interpellatorra, kijelentve, hogy ez utczában a esaternázás legközelebb már meg fog kezdetni. Egy másik interpellatorra pedig azt feleli, hogy a tanács a Duna jobb- és balparti utczák tisztántartása iránt legközelebb egyöntetű javaslatot fog beadni. Végül ugyan- csak Alkér tanácsnok Légrady azon interpellatorjára, hogy történet-e már lépések a gáznak városzerte olcsóbbra szállítása iránt, azon választ adá, hogy ez ügy már a holnapi tanács ülésen fog tárgyalás alá kerülni. A gyűlés ekkor napirendre térvén, biztommányt küldött ki a jövő ülészek alatt működendő eskütöké kiorsolása iránt. Az ez évre szolgáló költségvetés beadásának határidejét a közgyűlés meghosszabbította.

— **A III-ik kerületben lévő „magyar korona” vendéglő** bérbeadási árverésének eredménye jóváhagyatott. — A nyári lakók a „pávaszigeten” szintén árverési uton fognak bérbeadni. Széher indítványára határozatba ment, hogy a királyutczában levő s kisajátított Schneider-féle ronda ház már legközelebb le fog bontatni. — A járda-foglalások ügyében elhatározatott, hogy a ölenként 200 forint fog a járda foglaltó vendéglőstől beszédetni, azonban ott, hol a járda asfaltból áll, oszlopok beverése nem fog megengedtetni. — A városi jegyző (azelőtt Erzsébet-téri) kioszk 3 évre, évenként 2000 forintot fog bérbeadni. — Elhatározatott a budai és ó-budai kerületek háromszögellési s lejtmérésű fölvétele. Végül a vízvezeték kezelése tárgyában előterjesztett rendszabályok ügye egy jövő kedden tartandó rendkívüli közgyűlésnek hagyatván fónn, a gyűlés, mely holnap folytatatni fog, szétoszlott.

— **Nemzeti színház.** Csütörtök, márczius 19. „Faust”. Opera 5 fölvonásban.

— **Táviratok.**

— **Bécs,** márcz 17. Ó fölsége Berner berlini, Heinze heidelbergi és Osenbruggen zürichi tanároknak a Ferencz-József-rend közpékeresztjét adományozta az osztrák fenytő törvényjavaslatról tett véleményezésük miatt.

— **Bécs,** márczius 17. A „Wiener Ztg” közli az 1874. évi hadjuttaléki törvényt.

— **Berlin,** márczius 17. A szövetségtanács nagy többséggel elfogadta a megbüntetett lelkészek honossági jogának elvesztéséről szóló javaslatot, a jogügyi bizottság szövegezése szerint. Bismarck herceg betegségét küszvény okozta, a baj lassankint javul.

— **New-York,** márczius 17. Mexicoból zavargások jelentenek. A papok által fölingerelt néptömeg megölt egy amerikai lelkészt és kifosztotta lakását. Több pap elfogatott.

Közgazdaság.

Budapest, márczius 18.

— **A pesti közuti vaspálya-társaság** mai közgyűlésén elhatározatott, hogy a részvények 1873. május 1-én lejáró szelvénye, beleértve az 5 százalékos kamatot, darabonként 35 forint már f. é. april 9-től kezdve beváltassék. — Az 1874. évi építkezésekre kerekaszámú szükségesség 323,000 forint földözésére a IV. kibocsátású részvények 1182 darabot tartalmazó hátralékának kibocsátása határozatott el, úgy hogy minden részvényre egy-egy tized új részvény jusson.

— **A franco-magyar bank** tegnapi közgyűléséhez pót-lásul meg kell említenünk, miszerint a választások következő eredményre vezettek: elnöké Lányi Jakab lo-vag; igazgató tanácsosoknak Dreyfuss, Erlanger, Herzl, Hirschler, Gold, Könyei Ede, Pfeiffer és Zukkermandl urak választattak meg. Egyuttal megemlítjük azt is, hogy a társaság magyar üzleti jelentést is küldött be pót-lólag hozzánk. Miért nem kezdte azon?

— **Az angol bank** legutolsó közgyűlésén 733.298 font sterling tiszta nyereség jelentetett be, melyből az 5 százalékos kamat kifizetése után a többi a tartalékra, mely most már 3.033.043 font sterling fordítottat. Az igazgató jelenté, hogy a csalátságban elveszett 77,000 fontból 73,429 visszakért, de a pörköltések 46,410 fontba, vagyis majd fél millió fontba kerültek. Érdekes adat kulturtörténeti szempontból.

— **„Tíz év az osztrák bank történelméből”** czimmel egy kis érdekes füzet küldetett be hozzánk, melyet Neuwrith József „Bankacté und Bankstreit in Oesterreich-Ungarn” czimű műve nyomán, bíraltat jegyzetekkel Hegedüs Nándor irt. Visszafogunk térti reá.

— **A buda-ujlaki téglá-és műszegétoreszvény-társaság** tegnapi közgyűlésén 26 részvényes volt jelen, kik 483 db részvényt 250 szavazattal képviseltek. A föllovasott jelen- tés constalálja a kedvezőtlen conjuncturát, és az alacsony árakat, melyek a lefolyt évben oly nyomasztólag hatottak az üzletre, hogy a szokások leírások után csak 3924 forint 6 kr. tiszta nyereség marad. Ez összeget az igazgatótanács a folyó évi számlára javasolja iratni. Heinrich részvényes indítványozza, hogy a nyereség az igazgatótanácsnak és a hivatalnokok-k jutalékképen kiosztassék. Az igazgató-tanács azonban a maga részéről minden jutalékról ez évben lemond, a hivatalnokoknak ellenben az alapszabályszerű 3 százalékos jutalék ki fog adatni. Elnöknek a visszalépett Mandel ur helyébe Andorffy ur, igazgató-tanácsosoknak újra Blum, Pfeiffer és Hirschler urak választattak.

— **Cséry Lajos** pusztaszent-lőrinczi fajtehenészetéből egy orosz ügynök 3 darabot vásárolt meg, darabját 600 forinttal. Valóban Cséry Lajos ur ezen tehenészetével nemcsak hogy jót tesz a fővárosi közönségnek, s hasznot szerez magának, hanem egyuttal hazai gazdaságunk jó hírnevének emeléséhez is lényegesen hozzájárul.

— **Az újpesti takarékpénztár** közgyűlése márczius 15-én tartatott meg Panek elnöklete alatt. Az előterjesztett zárszámadás szerint 2933 forint tesz az intézet tiszta jövedelme, miből egy részvényre 3 forint 50 kr. osztalék esik. Eppingerrel az egyezmény létre jött. A takarékpénztár 6773 forintnyi összeget kap tőle, melynek hováförditása fölött a jövő közgyűlés fog rendelkezni. Az igazgatósnak a fölmentesítvény megadatott. — A meg- ejtett választás folytán az igazgatósnak tagja lett Szalay Sándor s mint póttagok megválasztattak: Lichtenstein József és Handel Kálmán, számvizsgáló Chorini Zsigmond.

— **Oroszországból sok gabnát** hoztak utóbbi időben Magyarországra, s így érdekel bir ránk nézve a Pr. következő híre: Brodyban a gabna-behozatal Oroszországból e napokban csökken, de ezen jelenségből még nem lehet azt következtetni, mintha az orosz termelési vidékeken megfogyatkozott volna a készlet. Sőt ellenkezőleg, a charkowkurski gazdag gabnatermő helyeken még tömegesen hever gabona, mely azonban nem Magyarországon át, hanem Orel—Varsó felé fog rendeltetése helyére menni, miután a szállítási költség ez uton kevesebbe kerül. Odessából is nagy mennyiségű gabnát szállítanak tengerre európai piacok számára.

— **A vásári vámszedők ellen** egy vidéki lapban a következő érdekes panaszt olvassuk: Valahányszor országos vásárunk van, ismétlődnek a panaszok vámszedők ellen és visszaéléseik mindaddig hasztalan lettek hírlapi uton fölemlitve, mivel az illetékes hatóságok, ugylátszik a sajtó e részbeni fölszólalásaira édes-keveset tesznek. — Tegnap is történt ily eset, amidőn egy közvelidéki föld-birtokos szekerei, melyek a vasúthoz vitettek és sem a vásáron keresztül nem hajtattak, szekereinkint 13 krral megvámoltattak. Nem tudjuk, vajjon a vámszedők tudatlanságának avagy a vámbérlők kapzsóságának tulajdoniuk ezen és egyéb előforduló visszaéléseket, de abban bizonyosak vagyunk, hogy a városi hatóságnak a közön- ség iránti tekintetből kötelessége ilyeneknek véget vetni.

— **A budapesti gabna és értéktőzsdéről** márczius 18. A gabnaárakban az árak változatlanok. A tőzsdén lanyha hangulat és esekély forgalom volt. Eladattak: vasuti köl- cesnök 96, részvény szelvények 78, magyar hitel 148, pesti hitel 126-ról 124.50-re szállt. földhitel 59.25, anglo 34.50, takaré- és hitel 52, franco-magyar 58.75—59-en fizetettek. Valuták csendesek. 20 frankos arany 8.91, cs. arany 5.26, tallér 1.66, ezüst 106.

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. márczius 18-án.

Gabona-árak.		Hang.	Vámmászánkint	Befiz.	Részvények.		Adva	Tartva	Befiz.	Adva	Tartva	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)		Adva	Tartva
			font	forint											
Buza, bányási ó v. uj	88		7.70	7.85	315	Első magy. ált. biztosító-társaság	960	980.	500	Első magyar serfőzde	405.	410.	96.	96.50	
" " " "	85		7.95	8.	200	Haza			200	Sertészhaló	158.	160.	136.	136.50	
" " " "	87				300	Pannonia	380.	390.	200	Athenaeum	246.	248.		226.	
tiszav. " " " "	83		7.85	8.95	100	Pesti bizt.	63.	65.	500	Pesti könyvnyomda	620.	625.	870.	875.	
" " " "	85		8.05	8.15	200	Hunnia	75.	76.	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	7.	7.25	39.25	39.50	
" " " "	87				300	Unio	196.	198.	500	Ganzféle vasöntöde	350.	360.	971.	972.	
pestm. " " " "	83		7.75	7.85	200	Pesti közuti vaspálya	342.	343.	200	Gschwindt-féle szeszgyár	234.	236.	536.	537.	
" " " "	85		8.	8.10	200	Budai	110.	115.	200	Börgyár	85.	86.	202.	202.50	
" " " "	87				200	Budai hegyipálya	55.	60.	200	Gyapjamosóda	100.	105.	2085.	2085.	
fehért. " " " "	83		7.95	8.05	80	Municzipális hitelintézet	31.	32.50	100	Salgó-tarjáni kőszénbánya	100.	101.	202.50	203.50	
" " " "	85		8.15	8.20	85	Angol-magyar bank	34.50	35.	200	Schlick-féle vasöntöde	160.	162.	428.	431.	
" " " "	87				166	Magyar általános hitelbank	147.75	148.	200	Sóskuti kőbánya	116.	118.	322.50	323.50	
bácskai " " " "	83				200	Franco-magyar bank	58.75	59.	500	Első magyar szeszfinomító	170.	175.	148.75	149.25	
" " " "	85				100	Magyar általános földhitel-társ.	59.25	59.50	200	Alagut	80.	81.	217.50	218.	
					70	Posti egyleti bank	40.50	41.							
					50	Takarék- és hitelegylet	52.25	52.50							
					50	Buda-ó-budai népbank	32.50	32.75							
					100	Iparbank	50.	52.							
					200	Budai kereskedelmi és iparbank	170.	172.							
					500	Pesti kereskedelmi bank	748.	750.							
					200	Pesti iparbank	365.	375.							
					100	Budapesti kézművesbank	67.	68.							
					50	Hivatalnok hitelegylete I. em.	41.50	42.							
					80	Kisbirtokos. hitelintézete	80.50	81.							
					100	Országos közp. takarékp. 5%	2325.	2350.							
					100	Pesti hazai	178.	179.							
					100	Budapesti fővárosi	49.	51.							
					100	Kőbányai takarékpénztár	61.	62.							
					100	Külvárosi tanárképzőtár	42.	44.							
					40	Szentendrei takarékpénztár	40.	42.							
					60	Ujpesti takarékpénztár	43.	45.							
					500	Árpádmalom	260.	270.							
					500	Blumféle	108.	111.							
					500	Concordia	145.	148.							
					200	Erzsébet	228.	230.							
					160	Luiza	785.	795.							
					200	Molnárok és sütők	108.	110.							
					500	Hengermalom	630.	635.							
					300	Victoria	19.	20.							
					100	Első budapesti	425.	430.							
					100	Budai gyárudvar									
					100	Pannonia									

A „KÖZÉPPÁRT”-ra

Előfizetési feltételek:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
 egész évre . . . . . 16 forint
 fél évre . . . . . 8 „
 negyed évre . . . . . 4 „

Egyes szám 6 krajczár.

Hirdetmények díja:

6-hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 12, kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr. Nyilttéri petitsor 50 kr.

Bélyegdíj külön 30 kr.

Hirdetmények elfogadtatnak a kiadóhivatalon kívül egyedül Haasenstein és Vogler hirdetésfelvételi hivatalában Budapesten: Dorottya-utca 3. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz. Prága: Graben 27.

H I R D E T É S E K.

Magyarországon eddig bármily

verseny által fölül nem mulva,

csak az egyetlen, érme által kitüntetett

vászonárúk és fehérnemük gyára

FOGL S.-től Pesten,

városháztér 6-ik szám.

- Rumburgi vászon férfingek (a nyak körmértéke megjelölendő) 2, 3, 4, 5, 6-8 frt.
- Vászon női ingek frt 2-250, himzéssel 2, 3, 4, 5, 6-8 frt.
- Vászon gatyák 1.-, 1.50, 2.-, 2.50, 3.- frt.
- Angol chirtíng-íngek, (szébb a vászonnál) fehér és szines 2.-, 2.50, 3.-, 3.50 frt. (A nyak körmértéke megjelölendő.)
- Gallérok, legujabb divatnak, (a nyak körmértéke megjelölendő) tucatzja 2-3 frt, angol 4 frt.
- Kézélők, legujabb divatnak, tucatzja 4-6 frt.
- Női nadrágok 2.50-3 frt.
- Pongyolafelöltők vagy női corsetok percaiból 2-2.50 frt, himzéssel 3. 5. 6. 8 frt.
- Női alszoknyák 4, 5, 6, 8 frt.
- 1 tucatz rumburgi vászon zsebkendő 1.50-2 frt, finomabb 2.50, 4, 5, 6, 8-10 frt.
- 30 róf kézliszövetű vászon 3.50, 8.50, 9.50, 11.-, 13.-, 15 frt. —
- 30 róf rumburgi vászon 16, 18, 22, 25 frt a legjobb és igen széles.
- Női fűzők (a derek körmértéke megjelölendő) 2, 3, 4 frt.
- Rumburgi és hollandi vásznak, 50-54 rófás, elismert jó, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 100 frt.

50 forint értékű áruk vásárlói egy asztalgarnitúrát 6 személyre ingyen kapnak.

Előfizetési fölhívás a

„H Y M E N”

(házasságkötő)

czimű hetilapra.

„Nem jó, hogy az ember egyedül legyen.”

Van-e férfi, ki oldala mellett nélkülözi a hű, odaadó hitvestársat, van-e nő, ki e gyengéd, önteláldozó oltalmazó után sohajtozik, ki nem volna áthatva az igazságtól, mely a szentírás e szavaiban fekszik? A felelet rövid: honnét van, hogy korunkban annyi a nőlen férfi, hogy a kellemes iga után vágyó nők száma? Azért, mert mindaddig hiányzott egy, a legnemesebb szándék által vezérelt tényező, melynek föfeladata oda irányul, hogy ama számos egymástól távollevőket összehozza.

Elő sorban tán a „Hymen” volna hivatva e sajnosan árzt bajt mellőzni; legyen a „Hymen” gyűlhelye mindazoknak, melyen bárki is szellemi légyottot adhat és találhat, melyen mindazok czélt érnek, kik az egyedüllét keserűségeit már megizlették.

A „Hymen” megjelen 1873. december 14-ke óta hetenkint egyszer, vasárnap, Budapesten és Bécsben.

eddig ugyan csak német nyelven, azonban ha az előfizetők száma oly örvedetes módon szaporodik mint eddig, április elejétől kezdve két ivnyi terjedelemmel 16 sűrűn nyomtatott oldalon, magyar és német nyelven fog megjelenni, a házassági ajánlatokon kívül, melyek már most is nyolcz oldalt foglalnak el, és magyar és német nyelven jelennek meg, beszélyeket, miscellákat, stb. tartalmaz; gondoskodtunk továbbá arról, hogy a vidékről ismeretes tollu egyéniségek levelezéseit közölhessük, egyáltalában jól szerkesztett, a legkomolyabb szándék által vezérelt lap, melynek munkatársai közé a legismertebb írókat számítjuk.

Postautalvánnyal előfizethetni a „Hymen”-re:

Negyedévre . . . . . 1 frt. — kr.
 Félévre . . . . . 1 frt. 80 kr.
 Egész évre . . . . . 3 frt. — kr.
 Lapunkat kívánatra borítékban is szétküldhetjük; ez esetben az előfizetés ára:

Helyben: Negyedévre . 1 frt. 40 kr. Vidékre: Negyedévre 1 frt. 65 kr.
 Félévre . 2 frt. 60 kr. Félévre . 3 frt. 10 kr.
 Egész évre 4 frt. 60 kr. Egész évre 5 frt. 60 kr.
 Házassági ajánlatok közöltetése minden számban 50 kr.
 Egyes számok minden dohánytőzsdében kaphatók 6 krajczárért.

A kiadóhivatal.

3461 Budapest, Laudon-utca 1. sz., I. emelet 5. ajtó (uj ház.)
 Muatványszám kívánatra ingyen küldetik.